

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΔΑ

Ἐτησία συνδρομή φρ. 3. Διὰ τὸ ἑξωτερικὸν 3,50 προπληρωτέας.

ΕΤΟΣ Η'. — Ἐρ' Ἀθήραις 1 Σεπτεμβρίου 1886. — Ἀρ. 10.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπήρεια τῶν ἀνέμων ἐπὶ τῆς υγιείας τοῦ ἀνθρώπου. — Περί ἰδρώτος. — Περί ἐμ-
βρύου. — Περί παρασυνάγχης. — Ἐνέσις κατὰ τῆς λευκορροίας. — Περί τῶν λεπτο-
καρῶν ἢ καρῶν ποντικῶν (φουντουκίων). — Ἐμπειρικὴ θεραπεία κατὰ τοῦ ἀμυγ-
δαλίτου. — Ὑδωρ πρὸς καθαρισμόν τῶν κηλίδων τοῦ ἐλαίου ἐπὶ τῶν ὤφασμάτων
ἀνέμου βλάβης τοῦ χρώματος αὐτῶν. — Ἐρώτησις περὶ δυσπεψίας, κλπ.

Α' ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ

Ἐπήρεια τῶν ἀνέμων ἐπὶ τῆς υγιείας τοῦ ἀνθρώπου.

(Συνέχεια προηγουμένου)

Οἱ ἄνεμοι ἐπηρεάζουσιν ἐπὶ τῆς υγιείας καὶ διὰ τῆς μεταφορᾶς
μιασμάτων καὶ ἄλλων ἀεροειδῶν ὑλῶν. Εἰς τὸ περὶ μιασμάτων κε-
φάλαιον διελάβομεν ὅτι ὁ ἄνεμος παρασύρει καὶ μεταφέρει ἐνίοτε
διάφορα μιάσματα ἐκ μεμακρυσμένης χώρας, αἵτινες καὶ τοι υγιεινῶς
ἔχουσιν, καὶ ὁμως ἐκ τῶν τοιούτων ἀνέμων ὑφίστανται νόσους ἐπι-
δημικὰς τοιοῦτον συμβαίνει ὅταν διέρχεται ὁ ἄνεμος δι' ἐλωδῶν
τύπων, διὰ νεκροταφείων, διὰ σφαγείων, καὶ ἐν γένει διὰ σπηπό-

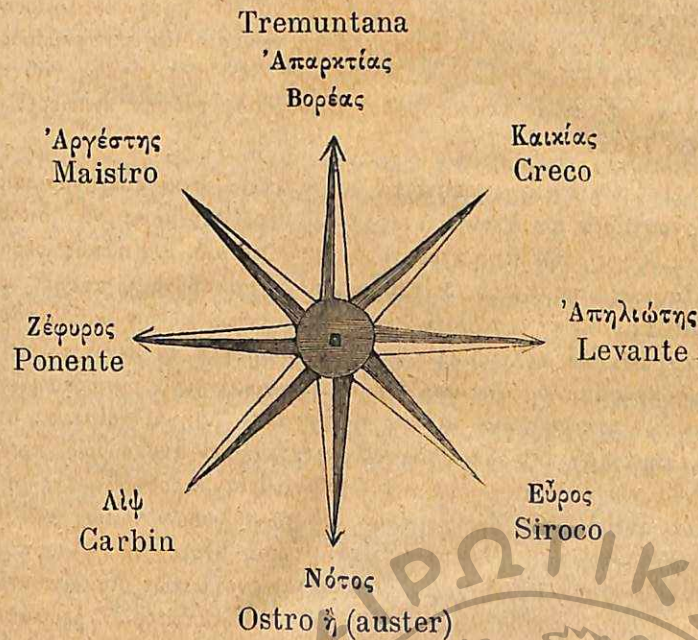
των σωμάτων, ἢ διὰ τόπου ἔνθα ἐπικρατεῖ ἐπιδημικὴ νόσος, ἢ διὰ φυτῶν καὶ δένδρων ἐκπεμπόντων ἀτμούς ἐπιβλαβεῖς τῇ ὑγείᾳ, ὡς εἰσὶν ὁ τιθύμαλλος (φλόμος), ὁ συκιῶν, ὁ καρυῶν, κλπ. Διερχόμενος διὰ δένδρων ἀνθούτων μεταφέρει τὴν γύριν τῶν ἀρρένων ἀνθέων, καὶ ἐναποθέτει ταύτην ἐπὶ τῶν θυλέων πρὸς γονιμοποίησιν. Διὰ τοῦτο ἡ φύσις φύει τὰ ἄρρενα ἄνθη τῶν διοίκων φυτῶν πρὸς τὸ μέγας ἔνθα πνέει ὁ ἐπικρατῶν ἄνεμος· ἐκ τῆς γύρεως ταύτης παράγεται εἷς τινὰς τόπους ὀφθαλμία, ἰδίως ταύτην ἐπιφέρει ἡ γύρις τῶν καστανέων.

Τούτων ἕνεκεν πρέπει τὰ νεκροταφεῖα, σφαγεῖα, νοσοκομεῖα καὶ ἐργοστάσια παράγοντα ἐπιβλαβεῖς ἀερώδεις ὕλας νὰ τοποθετῶνται ἀντιθέτως τῷ ἐπικρατοῦντι τοπικῷ ἀνέμῳ, ἵνα οὕτως φέρονται τὰ μιάσματα πέραν τῆς κατοικίας. Αἱ αὗται πρόνοιαι πρέπει νὰ γίνωνται καὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν εἰδῶν τινῶν φυτῶν καὶ δένδρων ἐπιβλαβῶν. Αἱ πόλεις καὶ τὰ χωρία πρέπει νὰ κεῖνται ἐπὶ θέσεως, μὴ προσβαλλομένης ὑπὸ ἀνέμου μiasματικοῦ, ἐκπορευομένου ἐξ ἐλωδῶν τόπων. Διὰ ταῦτα, αἱ ἀρχαῖαι Ἀθῆναι κείμεναι τότε πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀκροπόλεως μετετέθησαν ἀκολούθως πρὸς βορρᾶν ἔνθα νῦν κεῖνται· διότι πρὸς μεσημβρίαν προσεβάλλετο ἡ πόλις ἐκ τῶν ἀνέμων τῶν διερχομένων διὰ τῶν ἐλωδῶν τόπων τοῦ Φαλήρου. Διὰ τοῦτο καὶ νῦν ἐστὶ ἡ μεσημβρινὴ θέσις τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἅπανα ἡ περίεξ χώρα ὑφίσταται ἐνδημικῶς διαλείποντας πυρετοὺς, ὡς προσβαλλομένη ἐκ τῶν miasματοφόρων βευμάτων μὲν ἐκ Φαλήρου ἐρχομένων. Διὰ ταῦτα καταστήματα πρὸς διαρκὴ διαμονὴν οἱ ἀρχαῖοι οὐδόλως ψκοδόμουν ἐπὶ τῶν τοιούτων θέσεων. Ἡ δὲ διότι εἶχον ὑπ' ὄψιν πρὸς πᾶν ἔργον τὴν δημοσίαν ὑγίειαν. Ὁμοίως αὕτη οὐδόλως λογίζεται. Ἐγκαθιδρύθησαν δημόσια καταστήματα, νοσοκομεῖα, ἄσυλον πτωχῶν, καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἐπὶ θέσεων ὑποκειμένων εἰς διαλείποντας πυρετοὺς, τῶν ὁποίων τὸ μίasma, ὡς ἐλέγχθη, φέρεται παρὰ διερχομένων ἀνέμων διὰ τῶν ἐλωδῶν τόπων.

Ε'. Ἐπηρεάζουσιν ἐπὶ τῆς ὑγείας οἱ ἄνεμοι καὶ διὰ τῆς φοράς αὐτῶν ὡς πρὸς τὰ διάφορα μέρη τοῦ ὀρίζοντος ἔνθεν πνέουσιν.

Γνωστὸν ἐστὶν ἐκ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας καὶ ἐκ τῆς μετεωρολογίας ὅτι ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος διακρίνονται τέσσαρες καθολικοὶ ἄνεμοι, ἐκπορευόμενοι ἐκ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ ὀρίζοντος, ἡγοῦν ἀνατολικοί, δυτικοί, βορειοί καὶ μεσημβρινοί.

Ὁ ἀρχικὸς ἀνατολικὸς ἄνεμος καλεῖται ἀπηνλιώτης (λεβάντες). Ὁ ἀρχικὸς δυτικὸς καλεῖται ζέφυρος (πονέντης). Ὁ ἀρχικὸς βορειος καλεῖται ἀπαρκτίας (τρεμουντάνα)· ὁ δὲ ἀρχικὸς μεσημβρινὸς καλεῖται νότος (ὄστρος) (ἴδε σχῆμα).

Οἱ 4 οὗτοι ἄνεμοι διεκρίνοντο ἐπὶ Ὀμήρου, τῇ διαφορᾷ ὅτι τὸν ἀπηνλιώτην καλεῖ ὁ Ὀμηρὸς εὐρον, τὸν δὲ ἀπαρκτίαν βορέαν, τὸν δυτικὸν ζέφυρον, καὶ τὸν μεσημβρινὸν νότον. Μετὰ ταῦτα διηρέθησαν εἰς 8 μέρη, ἥτοι διεκρίθησαν ἄλλοι τέσσαρες ἄνεμοι· μεταξὺ ἀπαρκτίου καὶ ἀπηνλιώτου ὁ καικίας, μεταξὺ ἀπηνλιώτου καὶ νότου ὁ εὐρος, μεταξὺ νότου καὶ ζεφύρου ὁ λιψ καὶ μεταξὺ ζεφύρου καὶ ἀπαρκτίου ὁ ἀργέστης. Τοὺς ἀνέμους τούτους ἀναφέρει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τούτους παρίστησι καὶ ὁ ἐνταῦθα ὀκτάγωνος πύργος τοῦ Ἀνδρονίκου ἢ τοῦ Κυρήστου καλούμενος, κοινῶς δὲ πύργος τοῦ Αἰόλου.

Ὁ ἀργέστης ἐκαλεῖτο ἐν Ἀθήναις καὶ σκεῖρων ὡς πνέων ἀπὸ τῶν τῆς Κορίνθου ὀρέων, καλουμένων σκιρωνιδῶν ἢ ὀλυμπίας, ἰάπυξ.

Μετὰ ταῦτα διεκρίθησαν 12 ἄνεμοι, ἐπίσης ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες.

Ἀπηνιότης, εὖρος, φοινικίας (ἢ εὐρόνοτος), νότος, λιβόνοτος, λίψ, ζέφυρος, ἀργέστης, θρακίας, ἀπαρκτίας, μέσης ἢ βορέας, καὶ ὁ Ἑλλησπόντιος.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἡ θέσις τῶν 4 ἀνωτέρω προσθέτων ἀνέμων μετετοπίσθη ὥπως χωρέσωσι καὶ οἱ 4 οὔτοι ἐπιπρόσθετοι ἵνα γείνωσι 12· τούτων τινὲς ἀναφέρονται καὶ παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους.

Κατόπιν ὅμως οἱ τὴν μεσόγειον πλέοντες διήρσαν πάντας τοὺς ἀνέμους εἰς 16 ὑποδιαίρεσαντες διχῶς τοὺς 8 εἰς 16 καὶ ὀνομάσαντες τούτους διὰ συνθέτων ὀνομάτων. Οἱ δὲ τὸν ὠκεανὸν πλέοντας διήρσαν εἰς 32 ἀνέμους.

Ἐν γένει καλεῖται **ἀνατολαὶ** τὸ πρὸς ἀνατολᾶς διάστημα τοῦ ὀρίζοντος τὸ μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων, ἐμπεριλαμβάνον μοίρας 46. **Δυσμαὶ** τὸ πρὸς δύσιν τοῦ Ἥλιου τὸ μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν κύκλων. **Βορρᾶς** τὸ πρὸς τὸν ἀρκτικὸν πόλον διάστημα τοῦ ὀρίζοντος, τὸ ὀριζόμενον ἐκ τοῦ βορείου τροπικοῦ κύκλου, καὶ **νότος** (australis) τὸ ἐκ τοῦ νοτίου τροπικοῦ κύκλου.

(ἀκολουθεῖ).

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ

Περὶ ἰδρώτος (συνέχεια προηγ.)

Πάντα τὰ μέρη τοῦ σώματος δὲν ἰδρούσιν ἐπίσης π. χ. οἱ πόδες καὶ ἡ κεφαλὴ θερμαινόμενα ἰδρούσι μᾶλλον τῶν ἄλλων καίτοι καὶ τούτων ἐπίσης θερμαινόμενων. Ἡ φύσις ἐπικρατεῖ ἐπὶ τῶν μερῶν τούτων ἰσχυρότερον πρὸς τὴν ἐπαύξεισιν τῆς ἀδῆλου διαπνοῆς· διότι τὰ μέρη ταῦτα, κεφαλὴ καὶ πόδες ὑπόκεινται μᾶλλον εἰς περιψύξεις, καὶ πρόξενά εἰσι πολλῶν νοσημάτων καταρροϊκῶν, βρευματικῶν, νευραλγικῶν, κλπ. Εἰς δὲ τὰς γυναῖκας ἢ τῶν ποδῶν περιψύξεις ἐπιφέρει καὶ μητρικὰς παθήσεις, ἐξ ὧν δευτεροπαθῶς ἐπιγίγνεται καὶ γαστρικαὶ ἐνοχλήσεις.

Εἷς τινὰς συμβαίνει ἐξ ἰδιοσυγκρασίας συνεχῆς ἰδρώς· τοῦτο σημαίνει ὅτι εἰς τούτους ἡ ἀδῆλος διαπνοὴ ἐνεργεῖ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐκκρίσεων, καὶ ὅτι ἐν τῷ αἵματι ὑπάρχει πλησμονὴ ὑγροῦ· ἐν νόσῳ

δέον νὰ προκαλῶνται εἰς τοὺς τοιούτους συνεχέστερον οἱ ἰδρώτες.

Ἐν γένει εἰπεῖν τοῦ σώματος τ' ἄνω ἰδρούσι μᾶλλον τῶν κάτω καὶ μᾶλλον τὸ πρόσωπον, ἢ τ' ἄλλο σῶμα, καὶ πρῶτον τὸ μέτωπον. Οἱ δὲ ἀγωνιῶντες ἰδρούσι μᾶλλον τοὺς πόδας, ὡς περὶ τούτου φησὶ καὶ Ἀριστ. (πρ. Β').

Ὁ ἰδρῶς αὐξάνει ὅταν σπογγίζηται ὁ ἐνυπάρχων ἐπὶ τοῦ δέρματος. Ἰδρούμεν μᾶλλον ἐπὶ τῶν νώτων, παρὰ ἐπὶ τῶν ἐμπροσθεν· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προφυλάττωμεν ἐκ τῆς προσβολῆς ψύχρους μᾶλλον τὰς ὠμοπλάτας· οὐχ ἰδρούμεν ὅμως κατὰ τὸ μέρος τοῦ σώματος, ἐφ' ᾧ κατακεῖμεθα.

Αἱ μεγάλαί εἰσπνοαὶ ἐπιφέρουσιν ἰδρώτα. — Οἱ καθεύδοντες μᾶλλον ἰδρούσιν. — Ὅταν τὸ σῶμα ἢ ἐν κινήσει, καὶ ὅταν τρέχωμεν ἰδρῶς ἐπέρχεται ὀλίγος, ὅταν δὲ ἀναπαυθῶμεν ἐπιγίγνεται πολὺς.

Ὅταν πῖη τις, καὶ εἴτα ἐπιφάγη ἐπέρχεται ἥττον ἰδρώς. Κατὰ τὸν ἰδρώτα ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος αὐξάνει κατὰ παρατηρήσεις εὐκρινεῖς μέχρι δύο βαθμῶν πλέον τοῦ φυσιολογικοῦ.

Ὁ οὕτως ἔχων τὴν θερμοκρασίαν τοῦ σώματος ἐπηυξημένην, δύναται νὰ ὑποφέρῃ καὶ στιγμιαίαν κατάδυσιν ἐν ψυχρῷ ὕδατι, διότι τοῦτο ἀφαιρεῖ τὸ πλεονάζον θερμογόνον· εἰς τοῦτο ἐβασίζοντο τὰ ἀρχαῖα Λακωνικὰ λουτρά καὶ τὰ νῦν Ῥωσσικὰ καὶ ἄλλα λουτρά τῆς ὑδροθεραπείας.

Ἡ ἐπαύξεισις ἄλλης ἐκκρίσεως ἐλαττώνει τὸν ἰδρώτα, ὅθεν τὰ καθαρτικὰ ἀντίκεινται εἰς τοὺς ἰδρώτας. Ἰδίως ἐλαττώνει μεγάλως τοὺς ἰδρώτας τὸ λευκὸν ἀγαρικόν, ὅπερ ἐστὶ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν ὑδραγωγικῶν καθαρτικῶν ὑπὸ δόσιν κόκκων 10 μέχρι 15 καὶ 20.

Ὁ ἰδρῶς χρωματίζεται ἐρυθρὸς διὰ τῆς πόσεως τοῦ ἀφεψήματος τῆς Βερβαίνης (ierās βοτάνης).

Τῶν παιδῶν οἱ ἰδρώτες εἰσὶν ἄλμυρότεροι καὶ δυσωδέστεροι.

Ἐν ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ, ὡς καὶ ζῳῳ, ὁ ἰδρῶς ἔχει ἰδίαν ὁσμὴν. Καθ' ἴπποκράτην (ἀφ. Δ. 38) ὅπου ὑπάρχει ἰδρῶς τοπικὸς, ἐν ταῦθα σημαίνει νόσον. Ὅταν γίνηται ἰδρῶς πολὺς ἀνευ φανεραῆς αἰτίας ἐξ ὕπνου, σημαίνει ὅτι τὸ σῶμα χρεῖαν ἔχει πλείονος τροφῆς. (αὐτοθ. Δ. 41).

Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι ὁ τῆς κεφαλῆς ἰδρῶς ἢ οὐκ ἔχει, ἢ ἥττον τοῦ ἄλλου σώματος, ἢ μασχάλη δυσωδέστατον τῶν τόπων. Δυσωδέστατος δὲ πάντων εἶνε ὁ τῶν ποδῶν. Ἀλλ' οἱ τότε δὲν εἶχον πόδας ἰδρύντας· διότι ἐβάδιζον ἔχοντες γυμνοὺς τοὺς πόδας.

Τὸ πῆγανον ποιεῖ δυσώδεις τοὺς ἰδρῶντας, ὡς καὶ ἔνια τῶν μύρων. Οἱ καθεύδοντες μᾶλλον ἰδρῶσι. Οἱ ἰδρῶντες ἐὰν ψυχθῶσιν ἢ ἐν ὕδατι ἢ ἐν ἀέρι ναυτιῶσιν. (Ἀριστ. Β' 24).

Ὁ ἰδρῶς πρέπει νὰ προκαλεῖται μᾶλλον τὸ θέρος παρὰ τὸν χειμῶνα, διότι τὸ θέρος διακείμεθα μᾶλλον πρὸς ἰδρῶτα.

Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει (πρ. Β. 22) ὅτι τὸ σῶμα δὲν γίνεται ἐλαφρότερον καὶ ἂν ἐκβάλλῃ περιττώματα, ἐὰν δὲν ἀφιδρώσῃ. Ὁ ἔμετος κουφίζει μᾶλλον τοῦ ἰδρῶτος. Οἱ τὸ πρόσωπον ἐξερυθροὶ γινόμενοι οὐχ ἰδρῶσιν. Ἰδρῶσι μᾶλλον ἐν τοῖς πυριατηρίοις ὅταν ᾖ ψυχρός.

Ὁ ἰδρῶς ὁ αὐτομάτως γιγνόμενος εἰς ὑγιᾶ εἶνε φαυλότερος τοῦ ὑπὸ τοῦ κόπου γιγνομένου.

Ὁ ἰδρῶς ἐν ὑγείᾳ καθίστησιν εὐκαμπτον τὸ δέριμα, ὅπερ καὶ ἐνίσχυει· ἐξατμιζόμενος δροσίξει, ἀφαιρῶν τὴν ὑπερβάλλουσαν θερμότητα, ἥτις προσγίγνεται ἐκ τοῦ ἰδρῶτος, διότι ἐν ἰδρῶτι ἡ θερμότης τοῦ σώματος αὐξάνει κατ' 2^ο ὡς προερρέθη.

Ἡ τακτικὴ λειτουργία τῆς ἀδήλου διαπνοῆς ποιεῖ εὐχροίαν προσώπου. Ὁ πολὺς ἰδρῶς οὐ πολὺ ὠφέλιμος, ἰδρωτικώτεροι διακείμεθα τὸ θέρος. Πρέπει νὰ ἰδρῶνωμεν περισσότερον κατὰ τὸ θέρος παρὰ κατὰ τὸν χειμῶνα. Ὁ θερμὸς ἰδρῶς βελτίων τοῦ ψυχροῦ ὁ δὲ πολὺς ἰδρῶς ἐν νόσῳ μακρύνει ταύτην. Πρὸς τὸ πολὺ πῦρ ἤττον ἰδρῶμεν. Δὲν ἰδρῶσι οἱ φέροντες πολλὰ ἐνδύματα ἀλλ' οἱ μέτρια. Καὶ ἄλλα περὶ ἰδρῶτος ὅρα Φαῖθον ἔτους ς', σελ. 135, καὶ Συνέκδημον Ὑγιεινὴν σελ. 343.

Γ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Περὶ ἐμβρύου.

Ὅταν γείνη σύλληψις, τὸ νευρικὸν σύστημα τῆς γυναικὸς ὑφίσταται οὐσιώδεις μεταβολάς, ἀναφαίνονται γαστρικαὶ ταραχαί, αἱ τινες ἀποτελοῦσιν πάθησιν τὴν λεγομένην *νησσαν*, ἥτις εἶνε ἰδιοτροπία ὀρέξεως, ἄρχεται ν' ἀναφαίνεται ἀμέσως μετὰ τὴν σύλληψιν ἢ μετὰ ἡμέρας, ἢ ἐβδομάδας, εἰς τινὰς καὶ μετὰ μῆνας.

Μετὰ 3 ἢ 4 ἡμέρας ἡ ὠοθήκη καθίσταται εἰς ὄργανον, γίνεται ἐρυθρά καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἀναπτύσσεται κυστείδιον· ἐν τῇ μετὰ τούτῳ αἱ σάλπιγγες ἐφάπτονται τῶν ὠοθηκῶν, καὶ περιβάλλουσι μέγα μέρος τούτων διὰ τοῦ εὐρέος χεῖλους των, διὰ τοῦ ὁποίου συλλαμβάνουν τὸ κυστείδιον, τοῦ ὁποίου διαρρηγνύεται ἡ ἐπ' αὐτοῦ μεμβράνη καὶ προβαίνει εἰς τὴν σάλπιγγα ἣν διατρέχει, καὶ μετὰ 10 ἢ 12 ἡμέρας φθάνει εἰς τὴν μήτραν. Ἀπὸ τοῦ ὄργανου τῶν ὠοθηκῶν μέχρις οὗ τὸ ὠόν φθάσῃ εἰς τὴν μήτραν παρέρχονται 15 περίπου ἡμέραι.

Ἐὰν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῶν 15 ἡμερῶν ἔλθωσι τὰ ἐμμηνα οὐδόλως ἐπηρεάζουσι τὴν σύλληψιν.

Ἀφ' οὗ φθάσῃ εἰς τὴν μήτραν παρίσταται ὡς κυστείδιον σφαιροειδές, τὸ ὅποιον περικαλύπτεται ἐκ τριῶν μεμβρανῶν· ἐντὸς τοῦ κυστείδιου τούτου ὑπάρχει τὸ ἐμβρυον καὶ τὸ ὑγρὸν ἔνθα κεῖται τοῦτο, ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ ζωὴ τοῦ συλληφέντος· ἡ δὲ *ἐγκυμοσύνη* ἄρχεται, ἀφ' ἧς τὸ ὠίδιον ἀναπτυχθῇ ἐν τῇ ὠοθήκῃ.

Ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς φθάσῃ τὸ ὠίδιον εἰς τὴν μήτραν διακόπτονται τὰ καταμήνια, τὰ ὅποια ἐὰν τύχῃ νὰ ἔλθωσι καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ ὠίδιον εὐρίσκεται ἐν τῇ μήτρᾳ, συνήθως παρασύρεται ἐκ τοῦ βέοντος αἵματος, καὶ ἀποβάλλεται μετ' αὐτῶν καὶ ἡ ἐγκυμοσύνη διαλύεται. Τοῦτο εἰς τινὰς γυναῖκας συμβαίνει πολλάκις.

Περὶ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ὠιδίου εἰς τὴν μήτραν, ἥτοι περὶ τὴν 19 ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ἀναφαίνεται ἐντὸς τοῦ πηρίνος, ἡ τοῦ κόκκου τοῦ ὠιδίου, σημεῖον ἐρυθρὸν παρέχον παλμώδεις κινήσεις, ἔνθεν ἐκπορεύονται ἐρυθραὶ γραμμαὶ, ὑποδεικνύουσαι τὰ παχέα ἀγγεῖα τῆς κυκλοφορίας· ἔκτοτε κατ' ὀλίγον μέχρι τῆς 28 ἡμέρας μορφοῦται ὁ νωτιαῖος μυελὸς καὶ μετὰ τοῦτον ἡ κεφαλὴ, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου σώματος καὶ παρίσταται ὡς κίστις λίαν λεπτή· τὰ ἄνω καὶ κάτω κῶλα παρίστανται ὡς φύματα στρογγύλα. Ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἐμβρύου ἔχει μῆκος 1 ἕως 1 1/2 ἐκατοστόμετρον.

Κατὰ τὴν 40 ἡμέραν φαίνεται ἡ σπονδυλικὴ στήλη· τὸ δὲ ἐπίμηκες χεῖλος τῆς μήτρας ἐξισοῦται μετὰ τοῦ ὀπισθίου καὶ τὸ στόμιον ταύτης ὁμοιάζει ὅπῃ.

Κατὰ τὴν 60 ἡμέραν ἡ κεφαλὴ μορφοῦται καὶ διακρίνονται τὰ διάφορα μέρη ταύτης. Οἱ ὀφθαλμοὶ παρίστανται ὡς δύο σημεῖα μαύρα. Διακρίνονται τὸ στόμα, ἡ ρίς καὶ τὰ ὦτα, ὡς καὶ οἱ βραχίονες καὶ οἱ μῆροί καὶ αἱ κνήμαι. Τὸ ἐμβρυον ἔχει μῆκος περὶ τὰ 6 ἐκατοστόμετρα.

Κατὰ τὴν 75 ἡμέραν φαίνονται τὰ γεννητικὰ μῦρα. Ἡ μήτρα

ἢ πρὶν ἀνυψωθεῖσα, ἤδη καταβαίνει ὀλίγον καὶ γίνεται προσιτὴ τῷ δακτύλῳ.

Κατὰ τὴν 90 ἡμέραν διακρίνονται ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος καὶ διαγιγνώσκεται τὸ γένος. Ἡ μήτρα ἀνυψοῦται καὶ ὁ δάκτυλος δυσχερῶς φαίνει τὸ στόμιον ταύτης. Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου διατηρεῖται μεγάλη καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου μήκους, τὸ βάρος τοῦ ἐμβρύου εἶνε περὶ τὰ 25 δράμια.

Κατὰ τὸν 4 μῆνα πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος ἀναπτύσσονται ἔτι μᾶλλον, καὶ τὰ μέλη ἔχουσι τὸ ἀνάλογον μήκος· οἱ μῦς ἐκτελοῦσιν ἐπαισθητῶς τὰς κινήσεις. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς τούτου σχηματίζεται ὁ πλακοῦς, ὅστις ἔχει λόβια καὶ κωτυλιδῶνας. Ἡ κυρτὴ αὐτοῦ ἐπιφάνεια προσκολλᾶται ἐπὶ τῆς μήτρας, ἡ δὲ κοίλη καλύπτεται παρὰ τῶν μεμβρανῶν τοῦ ἐμβρύου, τὸ ὁποῖον ἤδη καλεῖται **βρέφος**. Συνέχεται ὁ πλακοῦς μετὰ ὀμφαλοῦ τοῦ βρέφους διὰ τοῦ λώρου, τοῦ ὁποῖου τὸ μήκος ἐν ὥρᾳ τοκετοῦ εἶνε ὅσον τὸ τοῦ βρέφους ἀνάστημα.

Κατὰ τὸν μῆνα 4 καὶ ἥμισυ αἱ σκυρτώσεις τοῦ βρέφους εἶνε ἐπαισθηταί, καὶ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας ἀκούονται.

Κατὰ τὸν 5 μῆνα τὸ ἔμβρυον ἀναπτύσσεται ταχέως καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος· τὸ μήκος αὐτοῦ ἀποκτᾷ 24 ἕως 30 ἑκατοστόμετρα, αἱ σκυρτώσεις καὶ τὸ βάρος τοῦ σώματος αὐξοῦνται· τὸ ἄνω μέρος τῆς μήτρας φθάνει μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ.

Κατὰ τὸν 7 μῆνα ἡ ζωικότης εἶνε μείζων, τὸ βρέφος ἔχει μήκος 40 ἕως 50 ἑκατοστόμετρα· τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος εἶνε ἐρυθρόν, καὶ ἄρχεται καλυπτόμενον ὑπὸ ὑγροῦ λιπαρώδους, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γέννησιν ἀποτελεῖ χρίσμα λευκωπόν· τὸ ἔμβρυον ἔχει ἀρκετὴν ζωϊκὴν δύναμιν ὥστε δύναται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γεννηθὲν νὰ ζήσῃ.

Κατὰ τὸν 8 μῆνα ἔχει μήκος 48 ἕως 52 ἑκατοστόμετρα. Τὸ δέρμα καθίσταται πικνότερον καὶ καθαρότερον καὶ καλύπτεται ἐκ μικρῶν τριχῶν λεπτοτάτων, οἱ ὄνυχές εἰσιν συμπαγεῖς, ἡ κόμη μακρὰ καὶ χρωματισμένη.

Κατὰ δὲ τὸν 9 μῆνα τὸ ἔμβρυον εἶνε τέλειον καὶ ὥριμον, ἔχει μήκος 54 μέχρι 60 ἑκατοστόμετρων· ἡ κεφαλὴ εἶνε μεγάλη καὶ στερεά· τὰ ὀστέα τοῦ κρανίου συνέχονται πλὴν τοῦ βρέγματος, τὸ βάρος τοῦ ἐμβρύου συνήθως εἶνε 1 καὶ ἡμισεία ὀκτῶ. Ἡ μήτρα φθάνει μέχρι τοῦ προκαρδίου καὶ περὶ τὰς ἡμέρας τοῦ τοκετοῦ ἡ μήτρα καταβαίνει καὶ τὸ στόμιόν της εἶνε εὐπρόσιτον τῷ δακτύλῳ· ὁ δὲ

αὐτὴν αὐτῆς πλατύνεται. Περί σημείων ἐγκυμοσύνης, διαρκείας κλπ. ὅρα Συνέκδ. Ἱατροδικαστικὴν τόμ. Γ' σελ. 99.

Δ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Παρασυνάγχη (angiae de poitrine).

Ἐνεκεν τῆς ἐπισχέσεως τῆς ἀδῆλου διαπνοῆς τοῦ θώρακος παράγεται νόσος ἀπύρετος, ἔχουσα συμπτώματα τὰδε· συνολικὴ ἐπώδυνος τοῦ στήθους μετ' ἀγωνίας, ἀναφαινόμενα κατὰ παροξυσμούς, πόνος σπασμωδικὸς ἐπὶ τοῦ βραχίονος, δύσπνοια ἄνευ καταβολῆς, ἄνευ παλμῶν, καὶ ἄνευ ἀταξίας σφυγμοῦ· συνήθως τὸ πάθος τοῦτο ἀναφάνεται αἶφνης, ὅτε ἐκ τοῦ πόνου ἐπέρχεται ἐνίοτε καὶ συγκοπή· ἡ ἀλγηδὼν εἶνε σφοδρά, κειμένη πρὸς τὰ κάτω ἀριστερὰ τοῦ θώρακος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μαστοῦ μέχρι τοῦ ἄλλου, διακλαδοῦνται πάντοτε σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος μέχρι τῆς χειρὸς καὶ τῶν δακτύλων· ἄλλοτε ἡ ἀλγηδὼν ἀναφάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἐπὶ τοῦ πλαγίου τοῦ λαιμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὠτός, ἐπὶ τῆς σιαγῶνος καὶ ὠμοπλάτης· εἰς τὰς γυναῖκας ἐνίοτε ἐκτείνεται μέχρι μαστοῦ ἔνθα ἀναφάνεται ὑπεραισθησία· ἄλλοτε ἐκτείνεται μέχρις ἐπιγαστρίου, κοιλίας, ἡ καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν κώλων· ὁ πάσχων ὕφισταται δύσπνοιαν, ἀγωνίαν, ἐνίοτε ἐμετοὺς καὶ ἐρυγὰς, ἡ ὅψις καθίσταται ὠχρὰ, φρικώδης, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος ψυχρὰ, μεθ' ἰδρώτος ψυχροῦ· ἐνίοτε ἐπέρχονται λειποθυμίαι ἡ καὶ συγκοπαί· ἀπελπισία θανάτου κατέχει τὸν πάσχοντα· αἱ δυνάμεις καταβάλλονται· ὁ σφυγμὸς καθίσταται τετραγαγμένος, μικρὸς, κλπ.— Μετὰ τὸν παροξυσμὸν καταλαμβάνεται ὁ πάσχων ὑπὸ χαλαρώσεως καὶ καταβολῆς.

Ἐκ τοιούτων σφοδρῶν ἀποτελεσμάτων δύναται νὰ ἐπέλθῃ αἶφνης θάνατος ἄνευ ὀργανικῆς καταδῆλου ἀνατομικῆς παθήσεως· διαρκεῖ ὥρας ἡ ἡμέρας ὀλίγας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀπολήγει εἰς τὸν θάνατον. Ἐκ τοιαύτης νόσου ἀπέθανεν ὁ ποιητὴς Π. Σούτσος. Ἐν Τριπόλει εἰς κτυπηθεὶς δι' ἐγγχειριδίου ἐπὶ τῆς κορακοειδοῦς ἀποφώσεως τῆς ὠμοπλάτης, οὐχὶ βαθέως, ὑπέστη πάντα τὰ ὀδυνηρὰ συμπτώματα τῆς παρησυνάγχης, καὶ ἀπεβίωσε τὴν ἐνάτην ἡμέραν. Συγκοπὰς, λειποθυμίας, δύσπνοιας, κλπ. ἐπιφέρουσι καὶ αἱ παθήσεις τῆς καρδίας, ὁ ἀνευρισμὸς τῆς ἀορτῆς, αἱ διαχύσεις τοῦ πε-

ρικαρδίου καὶ τῶν πλευρικῶν σάκκων, ἀλλ' ἀλγηδόνας ὡς εἴρηται οὐ παρέχουσιν. Ἡ μεσοπλευρία ἀλγηδὼν ὁμοιάζει κατὰ τι τῇ παρασυνάγχῃ· ἀλλ' αὕτη δὲν ἐκτείνεται εἰς τὸν βραχίονα.

Ἡ θεραπεία δύναται γενέσθαι δι' ἀντισπασμωδικῶν ἱατρικῶν, ἰδίως ἐκ τῆς πόσεως τοῦ κάτωθι φαρμάκου·

Λάβε ὕδατος ἡδυόσμου δράμ.	4
» κιτρίου »	24
» κινναμώμου »	4
σεραπίου ἀπλοῦ »	4
λαουδάνου Σίδεναμ σαγ.	30
θειικοῦ αἰθέρος »	30
βάμματος μόσχου »	10
» βανιλλίας »	10

μῖζον κατὰ τέχνην.

Χρήσις. Δίδε τὸ ἥμισυ διὰ μιᾶς, καὶ μετὰ $1\frac{1}{4}$ ὥρας, εἰ μὴ ἐπέλθῃ βελτίωσις καὶ τὸ ὑπόλοιπον. Τὰ χλιαρὰ λουτρὰ ὑπὸ θερμότητος + 31° μέχρι 35° ἐκατοβαθμ. θερμομέτρου, γιγνόμενα καθ' ἐκάστην ὥφελουσι.

Ἡ τοῦ δέρματος ὑπεραισθησία ἐν νόσῳ προέρχεται συνήθως ἐκ ραχητικοῦ μηνυγίτου.

Τὰ οἰδήματα τῶν βουβῶνων διαλύονται δι' ἐπιθέσεως πυκνῆς διαλύσεως στυπτηρίας.

Ἑνεσις κατὰ τὰς λευκορροίας.

Λάβε βάμματος πταρνικῆς δράμ. 25
tinct: (arnicae)

ιωδούχου καλίου »	$1\frac{1}{2}$
ὕδατος βροχείου »	50

μῖζον, χρήσις· δι' ὑελίνου κλύσματος καταλλήλου ποιεῖ ἀνὰ μίαν ἑνεσιν πρωτὶ καὶ ἐσπέρας.

Κόνις χαλκοῦ μετὰ κεκαυμένης στυπτηρίας θεραπεύει τὰ συμφυρικά ἔλκη.

Ε'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Περὶ τῶν λεπτοκαρῶν ἢ καρῶν πορτικῶν (φουντουκίων)

Ὁ καρπὸς οὗτος παράγεται ἐκ δένδρου θαμνώδους, εὐκόλως φυομένου διὰ παραφυάδων· βλαστάνει πρωΐμως. Κατὰ τὸν Δεκέμβριον μῆνα ἀναφαίνονται τὰ φύτρα φουσκωμένα· ἔχει φύλλα ἰδίου ὠραίου πρασίνου χρώματος· δὲν προσβάλλεται παρὰ σκωλήκων, καὶ εἶνε τὸ καθαρότερον φυτὸν. Ἡ πατρὶς τοῦ χρησιμωτάτου τούτου δένδρου εἶνε ὁ Εὐξείνιος πόντος, ἐξ οὗ καὶ **ποντικὰ κάρυα** ἐκλήθησαν, καὶ παρ' ἡμῖν φουντούκια καλοῦνται τρεπωμένου διαλεκτικῶς τοῦ π. εἰς φ. Ἐκεῖθεν μετεφέρθη εἰς Ἑλλάδα. Ἐν Ἀρκαδίᾳ φαίνεται ὑπῆρχεν ἀρχαιοτέραν αὐτοφυῆς, καὶ δάση ἐκ τούτων ὑπῆρχον· τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος φουντικῶνος παρὰ τὴν ἀρχαιοτάτην πόλιν τῆς Ἀρκαδίας, τὴν Λυκοσοῦραν, ἣν οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ὅτι πρώτην εἶδεν ὁ Ἥλιος. Τῆς Λυκοσοῦρας σώζεται ἡ τοποθεσία ἥδη πέραν τῆς Μεγαλοπόλεως πρὸς δυσμὰς· σώζονται μὲν χρι τοῦδε ἔχνη τῶν κυκλωπίων τοιχῶν ταύτης. Ὅταν πρὸ 30 ἐτῶν ἐπεσκέφθημεν τὰ ἐρήπεια τῆς πόλεως ταύτης ἐσώζετο καὶ ὁ φουντικῶν, ὅστις ὁσημέραι κατεστρέφετο, καὶ ἄδηλον ἂν ἦδῃ ὑπάρχῃ μέρος τι τούτου.

Τὰ λεπτοκάρυα εἰσὶν δύο εἰδῶν στρογγυλὰ καὶ ἐπιμήκη· ταῦτα ἰδίως καλλιεργοῦνται ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, καὶ καλοῦνται **Ἀγιορήτικα**· εἰσὶν ἑγευστότερα τῶν στρογγύλων, ἀλλὰ ταῦτα ἔχουσι περισσότερον ἔλαιον· εἶνε θρεπτικὰ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ξηρὸν καρπὸν, εὐστόμαχα καὶ τονικά· ἐὰν ταῦτα φρυχθῶσι (καρβουτισθῶσι) καλῶς, ἀποκτῶσι γεῦσιν ἡδυτέραν καὶ μασσῶνται καλῆτερα τῶν μὴ πεφρυγμένων, τρωγόμενα ὡς ἐπιδόρπιον τῆς τραπέζης μετὰ ὀλίγου ἑλάτος ἢ μετὰ οἴνου· ἀφήνουσιν εἰς τὸ στόμα πολλὰ τρίμματα ὑπὲρ πάντα ἄλλον πηρῆνα.

Ἀτυχῶς παρ' ἡμῖν τὸ χρησιμώτατον τοῦτο δένδρον εἰσέτι δὲν καλλιεργεῖται πολὺ.

Τὰ σπέρματα τούτου ἐμπεριέχουσιν πολὺ ἔλαιον κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ βάρους των, τὸ ὅποιον ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ μὴ ταγγίξῃ εὐκόλως. Ἐξάγεται ὡς τὸ τῶν ἀμυγδάλων διὰ φρύξεως καὶ καταθλίψεως. Εἶνε γλυκὺ τὴν γεῦσιν, εὐάρεστον καὶ θρεπτικόν. Εἶνε μαλακτικώτατον καὶ εὐπεπτον ἐν τῷ στομάχῳ, καὶ πρὸς ἐσωτερικὴν χρῆσιν εἶνε προτιμώτερον τοῦ ἐλαίου τῶν γλυκαμυγδάλων, τὸ ὅπῃσι δίδεται ὡς εὐκοίλιον καὶ μὴ ἐρεθιστικόν εἰς τὰς λεγούσας.

Τὸ ἔλαιον τῶν λεπτοκαρῶν ὡς μὴ ταγγίζον καὶ ὡς πᾶν μαλακτικὸν μεταχειρίζονται καὶ οἱ μυρεψοὶ πρὸς κατασκευὴν ἀρωματικῶν ἐλαίων διὰ τὴν κόμην. Ἐχει δὲ ἰδίαν ιδιότητα νὰ λειαίνει τὰς τρίχας, καὶ νὰ βραδύνῃ τὴν λεύκανσιν τούτων.

Ἐὰν δὲ καλῶς φρυγθῶσι (καθουρτισθῶσι) καὶ ἐνωθῶσι μετὰ ὀλίγου πιπέρεος μαύρου καὶ εἰτα ὁμοῦ καῶσι, καὶ τριφθῶσιν ὑπὸ λεπτὴν κόκκιν καὶ ἐνωθῶσι μετὰ ἀξουγγίου χοίρου ἵνα ἀποτελεσθῇ ἀλοιφή, χρησιμεύουσι πρὸς τὴν δασύτητα τῶν τριχῶν, ἐνισχύουσι τὴν βλάστησιν τούτων· τοῦτο λέγει ὁ Διοσκούριδος.

ΣΤ'. ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΙΑ.

Ὅταν ὁ ἰατρός γράφῃ συνταγὴν πολυσύνθετον, πρέπει νὰ προσέχῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν φαρμάκων μήπως χυμικῶς ἐνούμενα ἀποσυντίθενται καὶ ἀποστεροῦνται τῆς ιδιότητός των. Πρέπει λοιπὸν νὰ γνωρίζῃ τὰ ἀσυμβίβαστα φάρμακα. Προσέτι νὰ γνωρίζῃ ὅτι πάντα τὰ φάρμακα δὲν δύνανται νὰ δωθῶσιν κατὰ πᾶν εἶδος σκευασίας, π. χ. ἄλλας οὐδέτερον, ὡς εἶνε ἡ θεϊκὴ σόδα δὲν δύναται νὰ ἐνωθῇ μετὰ ἐκχυλίσματος πρὸς κατασκευὴν καταποτίων. Ἡ Καμφορὰ δὲν ἐνοῦται μετὰ τοῦ βαλσάμου κοπαΐθης ἵνα γίνωσι καταπότια ἀνευ κρόκου ὡσοῦ. Τὸ καλόμελι δὲν πρέπει νὰ δίδεται ἡνωμένον μετὰ ὕδατος μόνου· διότι εἶνε ἀδιάλυτον καὶ κατακάθεται ἀλλὰ μετὰ διαλύσεως κόμμεος ἀραβικοῦ. Οὕτε νὰ γείνωνται καταπότια μετὰ φύχας ἄρτου, ἢ μετὰ σεραπίου καὶ μάλιστα κόμμεος· διότι σκληρύνονται καὶ δυσχερῶς διαλύονται ἐν τῇ στομάχῳ, τὸ δὲ ἱατρικὸν οὐδὲν ἔνεργεῖ, ἐνίοτε εἰς τινὰς στομάχους ἐπέρχεται κακουχία.

Ἡ μύρρα ἐνωθεῖσα μετὰ σιδήρου, καὶ ποτάσης παρέχει μίγμα δυσδιάλυτον. Ἴνα γείνη εὐδιάλυτον πρέπει ἀντὶ τῆς ποτάσης νὰ τεθῇ ἀνθρακικὴ σόδα.

Γνωστὸν ἔστω ὅτι ὁ κενὸς στόμαχος, ἥτοι τοῦ νήστου ὁ στόμαχος, ἔχει πολλὰ ὀξέα. Ὅθεν δὲν πρέπει νὰ δίδωνται τότε ἱατρικὰ, τὰ ὁποῖα ἐνούμενα μετὰ τῶν ὀξέων καθίστανται ἐρεθιστικά ἢ καὶ δηλητήρια. Ὅθεν τὸ καλόμελι δὲν πρέπει νὰ δίδεται κενῷ ὄντος τοῦ στομάχου, διότι ἐνίοτε ἀποτελεῖται χυμικὴ ἔνωσις αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀξέων δηλητηριώδης.

Ἡ πικρὰ ὕλη ἐπαυξάνει τὴν ἐνέργειαν τῶν καθαρτικῶν.

Τὰ δραστήρια καθαρτικά ἐπιφέρουσι ἐντεραλγίαν. Ἐὰν ὅμως ὡς

ἡνωμένα μετὰ μικροῦ ποσοῦ ἀλκάλους, δὲν ἐπιφέρουσι ταύτας· διὰ ταῦτα ἡ προσθήκη ἐκχυλίσματος χολῆς βοῦς, ἥτις εἶνε λίαν ἀλκαλικὴ καὶ πικρὰ, προστιθεμένη εἰς τὰ δραστήρια καθάρσια, καὶ τὰς ἐντεραλγίας καταργεῖ, καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐξάνει.

Ὁ ἰατρός ὀφείλει ν' ἀποφεύγῃ ὅσα ἱατρικὰ μετὰ τὴν χρῆσιν ἀφήνωσι δυσάρεστα ἀποτελέσματα κατὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος· π. χ. ὅταν προτίθεται νὰ μεταχειρισθῇ ἱατρικὸν σιδηροῦχος πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τὸ πρωτοξείδιον τοῦ σιδήρου, τὸ ὁποῖον μελανίζει τοὺς ὀδόντας, διότι ἐπ' αὐτῶν ἀποτελεῖται ταυνικὸς σιδήρος· ὡσαύτως ὁ νιτρικὸς ὑδράργυρος, αἱ σκευασίαι τοῦ μολύβδου μαυρίζουσι τοὺς ὀδόντας. Αἱ δὲ τοῦ χρυσοῦ σκευασίαι παρέχουσιν ἐπὶ τούτων χρῶμα ἰώδες.

Οὕτε ἐκδόριον νὰ ἐπιθέτῃ ἐπὶ καταφανοῦς μέρους τοῦ σώματος· διότι καὶ τοῦτο ἀφήνει χρῶμα διάφορον.

Εἰς τὰς χρονίας νόσους νὰ μὴ διορίζῃ φάρμακα δραστήρια· ἀλλὰ ἥπια· διότι ἡ θεραπεία πρέπει νὰ γείνηται βραδεῖα καὶ διαρκὴς ἐπὶ πολὺν χρόνον. Πρέπει νὰ προτιμᾷ φάρμακα, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια διαρκεῖ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· π. χ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διὰ σκευασίῶν σιδήρου θεραπείας κατὰδηλον γίνεται μετὰ 25 ἕως 30 ἡμέρας· τοῦ ὑδραργύρου μετὰ 4 ἡμέρας· τοῦ θειικοῦ αἰθέρος, τῆς ὀσμῆς κλπ. ἡ ἐνέργεια ἀναφαίνεται μετὰ 3 ἢ 4 λεπτὰ ὥρας καὶ ὀλίγον διαρκεῖ· τοῦ οἶνοπνεύματος ἡ ἐνέργεια διαρκεῖ περισσότερον· τοῦ ὁπίου ἡ ἐνέργεια ἀναφαίνεται ἐντὸς 1 μέχρι 3 λεπτῶν ὥρας καὶ διαρκεῖ ὥρας 6 ἕως 10. Τινὰ φάρμακα ἐνεργοῦσι μετὰ πολλὰς ἡμέρας, ἀφ' οὗ κατὰ συνέχειαν πολλὰς ἡμέρας ληφθῶσιν, ὡς ἐστὶν ἡ στριχνίνη, τὸ ἀρσενικόν, κλπ. ἀλλὰ ταῦτα εἰσὶν ἐπισηφάλη καὶ ἐπικίνδυνα· διότι παρέχουσι χρονίαν δηλητηριάσειν ἐὰν γείνη κατὰ χρῆσιν τούτων.

Ἐὰν ὁ ἀσθενὴς δὲν δύναται νὰ λάβῃ φάρμακόν τι ἕνεκεν κακῆς ὀσμῆς ἢ γεύσεως, ὁ ἰατρός ὀφείλει νὰ προσθέσῃ ὕλην τινὰ μὴ ἀντικειμένην, ἀλλὰ μόνον μεταβάλλουσαν τὴν γεῦσιν ἢ τὴν ὀσμήν. Καὶ ἐὰν καὶ οὕτως ἀποτυχάνῃ, ἔχει δὲ ἀναπόφευκτον ἀνάγκην τῆς χρήσεως, πρέπει τότε νὰ τὸ δώσῃ ὑπὸ κλύσμα ἢ ἐνδερμικῶς.

Ὅλα τὰ καθάρσια δὲν ἐπιφέρουσι τ' αὐτὰ ἀποτελέσματα· τὰ μὲν ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων, ὡς εἰσὶ τὰ ἀλατῶδη, τὰ δὲ ἐπὶ τῶν παχέων ἐντέρων, ὡς ἐστὶν ἡ ἄλγη, ἡ ἱαλάππη, ἡ σιναμικὴ κλπ. Ἀλλὰ ἐνεργοῦσιν ἐφ' ὅλου τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ὡς ἐστὶ τὸ ρεβέντιον.

Πάν καθάρσιον ὑπὸ προσήκουσαν δόσιν ληφθὲν μετὰ τὴν ἐνέργειαν ἐπιφέρει δυσκοιλιότητα, ἰδίως ταύτην ἐπιφέρουσι τὰ ἀλατούχα· τὸ δὲ βεβέντι ἐπιφέρει περισσότερον· διότι ἐμπεριέχει ποσὸν τι κικιδικῆς ὕλης. Τὸ ἔγχυμα ὁμῶς τούτου, καὶ τὸ ἐκχύλισμα οὐδὲν ἐπιφέρουσι δυσκοιλιότητα.

Ὅταν ὥσιν ἡνωμένα δύο ἢ τρία ἢ πλέον καθαρτικὰ ἱατρικὰ ἐνεργούσιν ἀσφαλέστερον.

Τὰ ἐκδόρια εἰς γίνονται διὰ καθαρίδων καὶ χρησιμεύουσι πρὸς ἐπίθεσιν ὕλης ἵνα αὕτη ἀπορροφηθῇ διὰ τοῦ δέρματος, ἢ ὕλη αὕτη πρέπει νὰ ᾔη τριπλασίον ἢ πενταπλασίον ποσοῦ τῆς διὰ τοῦ στόματος δόσεως· διότι τὰ διὰ καθαρίδων ἐκδόρια ἀπορροφῶσι πολὺ ὀλίγον. Περισσότερον ἀπορροφῶν τὸ διὰ τῆς καυστικῆς ἀμμωνίας ἐκδόριον· εἰς τὰ μικρὰ παιδία ἢ διὰ τοῦ δέρματος ἀπορρόφησις εἶνε μεγάλη· διὰ τοῦτο τὰ διὰ καθαρίδων ἐκδόρια εἰς ταῦτα ἐπιφέρουσιν ἐνίοτε δυσουρίαν· διότι ἀπορροφᾶται ὕλη καθαρίδος· πρὸς ἀποφυγὴν τούτου πρέπει ἐπὶ τοῦ διὰ καθαρίδων ἐκδορίου νὰ ἐπιτίθεται μικρὸν τι ποσὸν καμφορᾶς, ἥτις οὐδετερόνει τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν τῶν καθαρίδων.

Τὸ ὅπιον ἐν γένει παρέχει δυσκοιλιότητα καὶ μάλιστα διδόμενον ὑπὸ μικρὰν δόσιν· ὑπὸ μεγάλην ἐπιφέρει μετὰ 3 ἢ 4 ἡμέρας διάρροϊαν.

Ἡ μορφίνη, ἰδίως ἡ θεικὴ, εἶνε τρεῖς φορές δυνατωτέρα τοῦ ὀπίου, ὅθεν κατὰ τὸ τρίτον δοτέον.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἑμπειρικὴ θεραπεία κατὰ τοῦ ἀμυγδαλίτου.

Ἡ φλόγωσις τῶν ἀμυγδαλῶν ἐπιφέρει ἐξόγκωσιν τῶν παρακειμένων ἀδένων. Τοῦτο καλοῦσι κοινῶς **πόνον τοῦ λαιμοῦ**.

Θεραπεύουσι ταύτην διὰ καταπλάσματος ἀποτελουμένου ἐξ ὠμοῦ μέλιτος, ὅπερ ἐπιστρώνουσιν ἐπὶ τεμαχίου πανίου, ἐφ' οὗ πεπαλίζουσι κόνιν ἀλόης καὶ ἐπιθέτουσιν ἐπὶ τῶν ἀδένων διατηροῦντες τοῦτο ἐπὶ ὥρας.

Καὶ ἄλλως. Λαμβάνουσιν ἐλαίας μαύρας κοινὰς, πλύνουσι ταύτας δι' ὕδατος, εἴτα θέτουσιν ἐν ἰγδίῳ καὶ λειοτρίβουσι μετὰ τῶν πηρῶ-

νων (κουκκίων) ἵνα γείνη ὡς ἀλοιφή· ζεσταίνουσι ταῦτα ὀλίγον, ἐπιστρώνουσιν ἐπὶ τεμαχίου πανίου, καὶ ἐπιθέτουσιν ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐπὶ τῶν ἀδένων τοῦ λαιμοῦ.

Εἰς τινὰς συμβαίνει συνεχῶς ἡ πάθησις τοῦ λαιμοῦ, εἴτε ἐκ περιψύξεως, εἴτε ἐκ στενοχωρίας, εἴτε ἐκ λύπης, κλπ. Τὴν διάθεσιν ταύτην θεραπεύουσιν ἀνεπιστρεπτὲ δι' ἐπιθέσεως ἀνὰ μιᾶς μικρᾶς βδέλλας ἐφ' ἐκάστης τῶν χειρῶν ἐπὶ τῆς τοῦ ἀντιθέναρος φλεβὸς τῆς κάτωθι τοῦ μέσου δακτύλου. (Ἴδε εἰκόνα χειρὸς καὶ φλεβὸς ἐν Φοίβῳ ἔτους Δ', σελ. 189).

Ἑρώτησις ἐκ Σμύρνης.

Ἰδρὼν πολὺ, ἔχω δίψαν, καὶ ἐνίοτε θαμβόνω, κατέχομαι ὑπὸ ἀτονίας καὶ ἀδιαθεσίας. Πρὸ πέντε μηνῶν λαμβάνω κίνα, ἀλλ' οὐδὲν ἀποτελέσμα. Ζητῶ θεραπείαν μου παρ' ὑμῶν.

Ἀπάντησις.

Ἵποφέρεις ἐκ τοῦ στομάχου, δυσπεψίαν. Ἐκ ταύτης γίνονται οἱ ἰδρῶτες καὶ ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ κακοδιαθεσία, κλπ. Παῦσον τὴν χρῆσιν ἀφειδήματος κίνας· διότι αὕτη κουράζει τὸν στόμαχον. Οὐδὲν εἶνε δυναμωτικὴ, ἐκ τούναντίου φέρει συνήθως δυσπεψίαν, διότι δὲν χωνεύει καλῶς. Ἡ κίνα εἶνε τονικὸν φάρμακον μόνον ὅταν λαμβάνηται εἰς μικρὰν δόσιν, εἰς μεγάλην εἶνε ἀντιπυρετικὴ, λαμβανόμενη εἰς ἀφέψημα πυκνὸν καὶ κατὰ κοχλιάριον ἀνὰ πᾶσαν ὥραν. Χρῶ τὸ κάτωθι ἱατρικὸν ἀνὰ 20 στάγματα ἐν ὀλίγῳ ὕδατι, ἢ ἐπὶ τεμαχίου ζακχάρου δύο ὥρας μετὰ τὸ φαγετόν.

Λάβε βάμματος καστορέου	δράμ. 2
» κινάμωμου (κανέλλας)	» 2
» ἀρωματικοῦ καλάμου	» 2
» ζινζιβάρους	» 1
» καρδαμώμου	» 2
» κρόκου	» 2
» μοσχοκαρύου	» 2
» βανίλλιας	» 2
» φωσφόρου αἰθερείου	» 1

Μίξον κατὰ τέχνην.

Τρῶγε ὅτι δέχεται ὁ στόμαχος καὶ καλῶς χωνεύει. Ἀπεχε γάλακτος, βοφήματος ζωμοῦ καὶ οἶνοπνευμάτων. Προτίμα ξηρὰ φαγητά. Πίνε ὅταν διψῇς λεμονάδα.

Ἐξωτερικῶς ἐπάλειψε τὴν γαστρικὴν χώραν διὰ τοῦ ὀδονηφάτου (ὄρα Φοῖβον ε. ε. φυλ. 1) κατὰ πᾶσαν πρωΐαν καὶ ἑσπέρας μέχρις οὗ παραχθῇ αἴσθημα θερμότητος ἐπὶ τῆς γαστρικῆς χώρας.

Ἐβεβαιώθη ὅτι ὁ κατοικοῦμενος ψυχρότατος τόπος εἶνε τὸ Βερχοϊόνσκι (Werchojonsk) ἐν Σιβηρίᾳ. Τὸ θερμόμετρον κατὰ τὴν 30 Δεκεμβρίου 1871 κατέβη 63° ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἡ συνήθης θερμοκρασία εἶνε κατὰ τὸν Ἰανουάριον— 45° , τὸν Φεβρουάριον— 49° , τὸν Μάρτιον— 33° .

Τριπλαῖ γοῦναι τῆς τάρανδος (ζῴου τῆς Λαπωνίας) μόλις ἀρκούσιν ὅπως μὴ παγώσῃ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκάστη κίνησις τῆς ἀναπνοῆς ἐπιφέρει πόνους εἰς τὸν φάρυγγα καὶ εἰς τοὺς πνεύμονας.

Ὁ ἐκ τῆς ἀναπνοῆς ἀτμός παγώνει ἀμέσως εἰς βελωνοειδῆ κρύσταλλα.

Ὑδωρ πρὸς καθαρισμὸν τῶν κηλίδων τοῦ ἐλαίου ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων ἄνευ βλάβης τοῦ χρώματος αὐτῶν.

Θὺς ἐντὸς φιάλης 25 δράμ. καθαροῦ ἐλαίου τιρεβενθίνης, κοινῶς νεῦτι (essence de terebinthine), οἶνοπνεύματος (40 βαθμῶν) 3 δράμια, καὶ θειϊκοῦ αἰθέρος 3 δράμια· πωμάτισον τὴν φιάλην, καὶ ἀνακάτωσον ἵνα συμμιχθῶσιν.

Ἀπλῶσον τὸ πρὸς καθαρισμὸν ὑφασμα ἐπὶ ἐστρωμένης τραπέζης, διάβρεξον διὰ τοῦ ῥηθέντος ὕδατος τὸ κηλιδωμένον μέρος καὶ τρίψον ἐλαφρῶς διὰ λεπτοῦ λευκοῦ ὑφάσματος μέχρις οὗ τὸ ὑφασμα στεγνώσῃ καὶ ἡ κηλὶς ἐξαλειφθῇ. Ἐὰν ἡ κηλὶς ᾖ παλαιὰ, θέρμανον κατ' ἀρχὰς ἐλαφρῶς τὸ κηλιδωμένον μέρος τοῦ ὑφάσματος.

Κατὰ νεωτέρας ὑδροστατικὰς καταμετρήσεις τοῦ ὕψους τῆς θαλάσσης τῶν δύο στομιῶν τῆς διατομῆς τοῦ Κορινθιακοῦ ἰσθμοῦ, ἡ Κορινθιακὴ θάλασσα εἶνε ὑψηλότερα τῆς τοῦ Καλαμακίου θαλάσσης κατὰ 60 ἑκατοστὰ μέτρου γαλλικοῦ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς τομῆς τί συμβῆσεται;
